

Mateja Sedmak

Vilma Malečkar: Dalmatinske neveste – Procesi ženske poročne migracije iz zadrškega zaledja v Brkine v 20. stoletju.

Koper: Založba Annales, 2005

133 strani (ISBN 961-6033-62-X), 3.100 SIT

Knjiga *Dalmatinske neveste: Procesi ženske poročne migracije iz Zadrškega zaledja v Brkine v 20. stoletju* je predelano magistrsko delo in prvenec antropologinje Vilme Malečkar. Monografija poglobljeno in slikovito obravnava problematiko poročnih migracij na primeru nevest iz Dalmacije, ki so se v 20. stoletju iz zadrškega zaledja na Hrvaškem priselile in omožile v Brkine v Sloveniji. Avtorica bralcu pojasnjuje, kdaj in kako ter zaradi katerih širših družbenih vzrokov je prišlo do procesov poročnih migracij med obravnavanima območjema, kaj je vplivalo na te procese, kako so se priseljenke, ki izhajajo iz drugega kulturnega okolja, vključile v novo družbeno stvarnost, kako jih je novo okolje sprejelo, kakšen je bil položaj etnično mešanih zakonov in družin na območju Brkinov in nenazadnje, kako je potekalo vsakdanje življenje priseljenk in njihovih družin. Monografija je tako teoretično kot empirično delo in se umešča na področje antropologije, sociologije družine in vsakdanjega življenja ter etničnih študij. V prvem delu se avtorica posveti teoretičnemu pregledu različnih poročnih strategij in praks, opredeli poročna pravila, zakone eksogamije in endogamije ter poročne transferje. Sledi predstavitev metodološkega aparata, uporabljenega v empiričnem raziskovanju in pojasnitvi ozadja raziskovalnega procesa. Avtorica na tem mestu zelo senzibilno predstavi svojo (dvojno) vlogo v raziskovalnem procesu: vlogo objektivne, zunanje raziskovalke in vlogo subjektivno vpletene akterke, hčere dalmatinske priseljenke in brkinskega domačina. V tem okviru je predstavljen tudi splošen pregled geografske, socialne in demografske stvarnosti brkinskega območja in zadrškega zaledja.

Osrjedni del monografije vsekakor predstavlja empirična študija. Avtorica skozi pripovedi članov brkinsko-zadrških družin prikazuje življenjske poteke, maritalno izbiro, načine in vzroke maritalne izbire, prilagajanja in strategije preživetja dalmatinskih žensk, ki so se znašle v izseljeniškem statusu in novem kulturnem okolju. Prav zaradi izsekov iz pripovedi informatorjev je knjiga še posebno zanimiva in privlačna. Predstavljena študija nas sooči s številnimi empiričnimi spoznanji, ki nudijo trdno osnovo za vzpostavitev teoretičnih konceptov maritalnih migracij in vzorcev (migracijskega) poročanja. Med temi navednimo zgolj pomembnejše: Poročne migracije med območjema so bile skorajda v celoti sprožene s strani trgovskih posrednikov na obeh lokacijah, ki so imeli v procesu maritalnega posredovanja lastni (gospodarski) interes. Dekleta, ki so izhajala iz okolij s slabšim socialnim in gospodarskim standardom, so predvidevala, da jim bo kraj možitve in priselitve nudil boljše življenjske pogoje, vendar se predvidevanja niso vedno uresničila. Vaško brkinsko okolje, ki so ga v iskanju boljših pogojev za življenje lokalni prebivalci neredko sami zapuščali, se je prav tako soočalo s težkimi življenjskimi razmerami in bojem za preživetje. Ob prihodu v novo okolje je bilo za dalmatinske ženske izrednega pomena (v želji biti sprejeta), da se kar najhitreje vključijo in prilagodijo novemu načinu življenja, to pa je neredko pomenilo odpoved primarni kulturni in osebni identiteti. Prevzem drugačnega načina življenja, jezika, navad in uzanc pa lahko v tem kontekstu razumemo kot neizogiben del prilagajanja moževemu okolju oz. neposredno možu in njegovim pričakovanjem, kulturnim vzorcem in spolnim vlogam.

Monografija *Dalmatinske neveste* je vsekakor izredno berljivo delo, zanimivo tako za stroko kot za laičnega bralca. Knjigi se nikakor ne bodo mogli izogniti preučevalci fenomenov, povezanih z družino, poročnimi praksami, etničnimi študijami, medkulturnimi stiki, migracijami in poteki vsakdanjega življenja.